

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

23.9.2022

Eduskunnan lakivaliokunta

HE 98/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle avoimuusrekisterilaiksi

SAK kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa eduskunnan lakivaliokunnalle Avoimuusrekisteristä valmistellusta laista.

SAK:n mielestä on hyvä, että vaikuttamistoiminnasta, lobbauksesta, säädetään laki, joka toivon mukaan on omiaan edelleen hälventämään vaikuttamistyöhön liittyvää mahdollista salaperäisyyttä. Vaikuttaminen, lobbaaminen, on osa länsimaista demokratiaa, ja auttaa poliittisia päättäjiä saamaan tietoa päätöksentekonsa pohjaksi.

SAK pitää lakiesityksen linjauksia kannatettavina. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota erityisesti kahteen asiaan, jotta laille asetetut tavoitteet saavutettaisiin paremmin.

Ensimmäinen liittyy tulossa olevan lain soveltamisalaan. Varsin monet tahot haluavat mukaan vain eduskunnan ja valtioneuvoston/ministeriöt sinällään ymmärrettävästi, koska niillä on merkittävin budjetti- ja lainsäädäntövalta ja koska niihin kohdistuu määrällisesti suurin osa vaikuttamistoiminnasta. Kuitenkin monet valtion virastot käyttävät suurta valtaa antaessaan tulkintoja eri säädöksistä ja toimeenpannessaan niitä. Näin ollen ainakin osa valtion virastoista pitäisi saada mukaan lain soveltamisalaan.

Toinen huoli liittyy kaksi kertaa vuodessa tehtävään raportointiin. Lain säätämisen jälkeen olisi saatava selkeät ja mahdollisimman vähän tulkintoja aiheuttavat ohjeet ilmoitusmenettelystä. Toimintailmoitukseen tarkoitetun sähköisen lomakkeen pitää olla riittävän selkeä, ettei sen täyttäminen eikä ymmärtäminen aiheuta turhia tulkinnallisia ongelmia. Etenkin kerran vuodessa raportoitaviin vaikuttamistyöhön käytettyjen resurssien ilmoittamiseen on syytä tässä mielessä kiinnittää erityistä huomiota.

Toki lakiesityskin sanoo jo jotain ilmoitusmenettelystä, mutta se, että eri tahojen ilmoitukset olisivat mahdollisimman yhteismitallisia, vertailtavissa, olisi oleellista. Onhan odotettavaa, että verkossa olevaa avointa, maksutonta rekisteriä tullaan seuraamaan aktiivisesti. Tällöin on tärkeää, että rekisteristä saa totuudenmukaisen kuvan eri tahojen vaikuttamistyöstä ja siihen käytetyistä resursseista. Oleellista on, ettei ilmoitusmenettely mahdollista lain perustavoitteen vesittämistä eli avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

yhteyspäällikkö Harri Järvinen
040 506 7467 / harri.jarvinen@sak.fi